Lausunto
kansalaisloitteesta

Lakialoite avohakkuiden lopettamiseksi valtion mailla

Helsingin yliopisto
Maatalous-metsätieteellinen tiedekunta

Pasi Puttonen
Metsätieteiden osasto
Helsingin yliopisto
11.11.2020

Taustaa

- Lausunto on koostettu maatalous-metsätieteellisen tiedekunnan metsätieteiden osaston toimesta
- Sisältää yksitoista erillistä eri tieteenalojen lausumaa, kirjoittajia 24.
- Monitieteinen näkemys sisältäen tieteenalat;
    - metsäekologia mukaan lukien monimuotoisuus, metsämaatiede, suometsätiede, metsäsuunnittelu, metsäteknologia, metsäekonomia, kansantaloudellinen metsäekonomia, metsätuotteiden ja palveluiden markkinointi
- Lausunto ei hae konsensusta

Taulukko 1. Metsänuudistamisen ja -kasvatuksen peruskäsitteet

Metsänhoito-järjestelmä	**Käytetyt termit**	**Uudistamishakkuut ja uudistamismenetelmät**	**Kasvatushakkuut**
Siemensyntyinen	Tasaikäinen metsä Jaksollinen metsätalous	Avohakkuu ja viljely kylvö, istutus Luontainen uudistaminen Siemenpuumenetelmä - mänty Suojuspuumenetelmä - kuusi Pienaukkohakkuu – mänty, kuusi Uudistamisrintama –kuusi, mänty	Alaharvennus Yläharvennus Ylispuiden poisto luontaisen uudistamisen hakkuista siemenpuuhakkuu suojuspuuhakkuu
	Eri-ikäisrakenteinen kasvatus Erikokoisrakenteinen kasvatus Jatkuva kasvatus Metsänhoidollinen harsinta	Kasvatushakkuut (Metsälaki 5 §) Poimintahakkuut - yksinpuin hakkuu Pienaukkohakkuu - ryhmittäin hakkuu	Kasvatushakkuut (Metsälaki 5 §) Poimintahakkuut - yksinpuin hakkuu Pienaukkohakkuu - ryhmittäin hakkuu
Vesasyntyinen	Vesakasvatusmetsä	Uudistuminen vesoista - kanto-, runko-, juurivesat	-

Näkökohtia avohakkuukiellon puolesta

- Turvemailla voitaisiin lisätä merkittävästi jatkuvapeitteistä kasvatusta
  - Puusto haihdutus pitää pohjavesipinnan alhaalla ja siten kunnostusojituksen tarve vähenee ja näin voidaan välttää haitallisia ympäristövaikutuksia
- Jatkuvalla kasvatuksella voi saada hakkutulojen saaminen useammin
- Merkittävien hakkuutulojen saaminen etenkin ensimmäisestä jatkuvan kasvatuksen hakkuusta
- Osa jatkuvasta kasvatuksesta tehdyistä mallilaskelmista antaa lupaavia tuloksia kannattavuudesta
- Metsiköiden puuston ikä- ja kokorakenteen monipuolistaminen, koska jaksollisen kasvatuksen avohakkuut ovat yhdenmukaistaneet metsiköitä ja vähentänyt niiden rakenteen monipuolisuuta. Hyötyinä mm:
  - Monimuotoisuuden ylläpitäminen ja lisääntyminen
  - Mahdollinen suoja erilaisia tuhoja vastaan
- Uudistamiskustannusten väheneminen ja kannattavuuden ylläpitäminen alueilla, etenkin Lapissa, missä puuston kasvu hidasta ja hakkuutulot pieniä.
- Markkinat: Avohakkuisiin liittyy metsäteollisuuden maineriskejä

Näkökohtia avohakkuukieltoa vastaan

- Metsänkäsittely ja uudistaminen tehdään alueen luonnonolosuhteiden - kuten ilmasto, puulaji, kasvupaikka, suojeluarvot ja muut erityispiirteet - ja elinkeinojen perusteella.
- Jatkuvapeitteisen kasvatuksen onnistuminen riippuu olennaisesti puuston luontaisesta uudistumisesta, josta ei ole riittävän selviä tutkimustuloksia metsistä. Samanlainen tiedon puute koskee puuston kasvua pitkällä aikavälillä.
- Metsäsuunnittelun kannalta kategoriset käsittelyrajaukset johtavat siihen, että suunnittelun mahdollisista vaihtoehdoista puuttuu kokonaan osa, josta optimiratkaisu tiettyihin tavoitteisiin voisi löytyä. Muuttuvan ympäristön vuoksi ei ole perusteltua rajoittaa tulevaisuuden käsittelyvaihtoehtoja (taulukko 1).
    - Jaksollisten ja jatkuvapeitteisten käsittelyvaihtoehtojen yhdistelmän on todettu johtavan parempaan taloudelliseen kannattavuuteen kuin kummankaan kategorian yksinään.
- Jatkuvassa kasvatuksessa puunkorjuu toistuu usein ja aiheuttaa maasto- ja puustovaurioita
- Puustoon sitoutuneen hiilen määrä pitkän aikavälin tarkasteluissa ei tuota tämän hetkisen käsityksen mukaan suuria eroja metsänhoitomenetelmien välille.
- Avohakkuiden kieltäminen estäisi kuusimetsien tärkeimmän tuhon juurikäävän metsänhoidollisen torjunnan viljelemällä toinen lahon kestävä puulaji.
- Maisemavaikutukset eivät yksiselitteisesti ole negatiivisia; lähimaisema vs. kaukomaisema

Yhteenveto

- Suurimmassa osassa lausunnoista tuodaan esiin kielteinen tai varauksellinen kanta aloitteeseen.
- Avohakkuiden kategorinen kieltämiseen liittyvät riskit:
  - jatkuvapeitteisen kasvatuksen uudistumisen onnistumisesta ja puuston kasvusta ei ole riittävästi tutkimustuloksia ja käytännön näyttöä
  - johtaisi käyttämään suurilla pinta-aloilla riittämättömästi tunnettua menetelmä
- Jaksollinen metsienkäsittely mahdollistaa metsien rakenteen, puuston, raaka-aineen määrän ja metsien muiden tunnusten ennakoinnin toistaiseksi paremmin
- Lakiohjaus johtaa helposti epäoptimaalisiin ratkaisuihin niin puuntuotannon, luonnonsuojelun, ilmastotavoitteiden kuin sosiaalisen kestävyydenkin yhteensovittamisessa.
- Olennaista on metsänkäsittelymenetelmien aktiivinen monipuolistaminen Metsähallituksen metsissä, missä tavoitteena mm:
    - Metsien rakenteen monipuolistaminen – metsiköiden kerroksellisuus, monet ikäluokat
    - Sekapuustojen lisääminen – tässäkin on uuden tiedon tarve varsin suuri
  - Näitä muutoksia voidaan tehdä myös jaksollisen kasvatuksen menetelmillä ja omistajaohjauksella
- Aktiivista kehitystyötä jatkuvan kasvatuksen menetelmien soveltuvuudesta eri kasvupaikoilla ja puulajeilla tulee jatkaa yhdessä tutkimuksen ja käytännön toimijoiden kanssa sekä resursoida.